

Na osnovu člana 16 stav (1) Zakona o radijacijskoj i nuklearnoj sigurnosti u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, broj 88/07) i člana 61 stav 2. Zakona o upravi („Službeni glasnik BiH“, br. 32/02 i 102/09), direktor Državne regulatorne agencije za radijacijsku i nuklearnu sigurnost donosi:

PRAVILNIK O ZAŠTITI OD ZRAČENJA VANJSKIH RADNIKA

DIO PRVI – OPĆE ODREDBE

Član 1. (Predmet)

- (1) Ovim pravilnikom se propisuje odgovornost nosioca autorizacije i poslodavca vanjskih radnika, neposredno ili putem ugovora, za operativne aspekte zaštite od zračenja vanjskih radnika, kao i odgovornost samih vanjskih radnika.
- (2) Ovim pravilnikom se uspostavljaju odgovornosti nosioca autorizacije i poslodavca vanjskih radnika te izgled, sadržaj i zahtjevi o uniformnosti dokumenta o individualnom radiološkom monitoringu za vanjske radnike koji obavljaju poslove izvan teritorije Bosne i Hercegovine.
- (3) Ovaj pravilnik se primjenjuje na vanjske radnike kategorije A ili kategorije B koji rade u kontroliranoj zoni i/ili nadgledanoj zoni u Bosni i Hercegovini, kao i na vanjske radnike kategorije A ili kategorije B iz Bosne i Hercegovine koji obavljaju sličan posao u drugim državama.

Član 2. (Definicije)

Termini i izrazi koji se koriste za potrebe ovog pravilnika imaju sljedeće značenje:

- a) *Radne aktivnosti koje provode vanjski radnici:* Usluga ili usluge koje obavlja vanjski radnik u kontroliranoj zoni ili nadgledanoj zoni kod nosioca autorizacije.
- b) *Dokument o individualnom radiološkom monitoringu:* Dokument koji sadrži podatke o individualnom radiološkom monitoringu za vanjskog radnika koji obavlja posao izvan Bosne i Hercegovine.
- c) *Izloženi radnik:* Lice profesionalno izloženo jonizirajućem zračenju koje obavlja samostalnu djelatnost ili djelatnost za poslodavca vanjskih radnika, koje je subjekt ekspozicije na radu kod obavljanja određene djelatnosti i koje može primiti doze koje su više od granica doza za ekspoziciju stanovništva.
- d) *Monitoring:* Sistematsko mjerenje nivoa doze ili nivoa kontaminacije povezanih sa ekspozicijom ili radioaktivnom kontaminacijom, i interpretacija rezultata.
- e) *Nosilac autorizacije:* Pravno lice odgovorno na osnovu zakona za obavljanje djelatnosti sa izvorima zračenja i kod kojeg vanjski radnik obavlja aktivnosti. Nosilac autorizacije može imati sjedište u Bosni i Hercegovini ili izvan Bosne i Hercegovine.
- f) *Poslodavac vanjskih radnika:* Pravno lice u kojem je zaposlen vanjski radnik i koje upućuje vanjskog radnika da obavlja aktivnosti kod nosioca autorizacije.
- g) *Vanjski radnik:* Svaki izloženi radnik koji nije zaposlen kod nosioca autorizacije odgovornog za kontrolirane i nadgledane zone, ali koji vrši aktivnosti u tim zonama, uključujući i lica na obuci i studente. Vanjski radnik može biti onaj koji obavlja poslove u Bosni i Hercegovini i vanjski radnik koji obavlja poslove u drugim državama.

DIO DRUGI – ZAŠTITA OD ZRAČENJA VANJSKIH RADNIKA

Poglavlje I. Ekvivalentnost i odgovornosti

Član 3. (Ekvivalentnost)

- (1) Sistem individualnog radiološkog monitoringa za vanjske radnike mora biti takav da osigura zaštitu vanjskih radnika koja je ekvivalentna zaštiti izloženih radnika koji su stalno zaposleni kod nosioca autorizacije.
- (2) Sistem individualnog radiološkog monitoringa iz stava (1) ovog člana osigurava Državna regulatorna agencija za radijacijsku i nuklearnu sigurnost (u daljem tekstu: Agencija).
- (3) Granice efektivne doze za vanjske radnike moraju biti iste kao granice doze za izložene radnike.

Član 4. (Odgovorne strane)

Odgovorne strane za provođenje zahtjeva ovog pravilnika su:

- a) Nosilac autorizacije za obavljanje djelatnosti sa izvorima jonizirajućeg zračenja koji angažira vanjskog radnika;
- b) Poslodavac vanjskih radnika (u daljem tekstu: poslodavac) koji šalje radnike da obavljaju radne aktivnosti kod nosioca autorizacije; i
- c) Vanjski radnik.

Član 5. (Odgovornosti nosioca autorizacije)

- (1) Nosilac autorizacije može angažirati samo vanjske radnike koji su u radnopravnom statusu kod poslodavca.
- (2) Nosilac autorizacije je neposredno ili kroz ugovor sa poslodavcem vanjskih radnika odgovoran za operativne aspekte zaštite od zračenja vanjskih radnika koji su direktno povezani sa njihovim aktivnostima kod tog nosioca autorizacije.
- (3) Nosilac autorizacije mora:
  - (a) za kategoriju A radnika koji ulaze u kontroliranu zonu provjeriti da li je vanjski radnik obavio zdravstveni pregled i da li je sposoban za aktivnosti koje će mu biti dodijeljene;
  - (b) provjeriti da li je kategorizacija vanjskog radnika odgovarajuća u vezi sa dozama koje radnik može primiti kod nosioca autorizacije;
  - (c) za ulazak u kontroliranu zonu, osigurati da je vanjski radnik dodatno, pored osnovne obuke iz zaštite od zračenja, dobio specifične instrukcije i obuku u vezi sa radnim mjestom i aktivnostima koje će biti provedene. Dodatna obuka se odnosi na procedure zaštite od zračenja i mjere predostrožnosti povezane sa operativnim i radnim uslovima za djelatnost općenito kao i za svaku vrstu posla koja može biti dodijeljena vanjskom radniku i odnosi se na obuku o relevantnim dijelovima plana odgovora na hitne radijacijske situacije i procedure.

- (d) za ulazak u nadgledanu zonu, osigurati da je vanjski radnik primio radne instrukcije primjerene radijacijskom riziku od izvora zračenja i predviđenih operacija sa izvorima;
  - (e) osigurati da vanjski radnik ima dovoljan broj ličnih zaštitnih sredstava;
  - (f) osigurati da vanjski radnik ima individualni monitoring ekspozicije koji je odgovarajući prirodni aktivnosti, kao i bilo koji dozimetrijski monitoring koji može biti potreban;
  - (g) osigurati zadovoljenje zahtjeva za sistem zaštite od zračenja, koji je dat u važećim propisima;
  - (h) za ulazak u kontroliranu zonu osigurati ili preduzeti sve potrebne mjere da poslije svake provedene aktivnosti radiološki podaci individualnog monitoringa ekspozicije svakog vanjskog radnika kategorije A moraju biti evidentirani;
  - (i) za ulazak u nadgledanu zonu, osigurati ili preduzeti sve potrebne mjere da poslije svake provedene aktivnosti radiološki podaci individualnog monitoringa ekspozicije svakog vanjskog radnika kategorije B moraju biti evidentirani kada se takav monitoring zahtijeva u skladu s važećim propisima.
- (4) U cilju ispunjavanja odgovornosti iz stava (3) ovog člana, nosilac autorizacije mora zatražiti stručno mišljenje eksperta za zaštitu od zračenja u odgovarajućoj djelatnosti.
- (5) Ukoliko nosilac autorizacije čije je sjedište u Bosni i Hercegovini želi angažirati poslodavca čije je sjedište izvan Bosne i Hercegovine, tada poslodavac mora dostaviti nosiocu autorizacije dokument o individualnom radiološkom monitoringu vanjskog radnika, koji je izdao regulatorni organ države u kojoj je registrirano sjedište poslodavca.

Član 6. (Obavještavanje)

Prije otpočinjanja aktivnosti vanjskog radnika nosilac autorizacije mora pisanim putem obavijestiti Agenciju:

- a) o ispunjenosti svih uslova operativnih aspekata zaštite od zračenja vanjskih radnika iz člana 5 stav (3) ovog pravilnika;
- b) o ispunjenosti uslova iz člana 7 ovog pravilnika neposredno ili putem ugovora sa poslodavcem vanjskog radnika.

Član 7. (Odgovornosti poslodavca)

- (1) Poslodavac mora osigurati ili neposredno ili putem ugovora sa nosiocem autorizacije da je zaštita od zračenja svojih radnika u saglasnosti sa odredbama ovog člana, i to putem:
- (a) zadovoljenja zahtjeva za sistem zaštite od zračenja, koji je dat u važećim propisima;
  - (b) informacija izloženim radnicima o:
    - 1) radijacijskim zdravstvenim efektima koji su sadržani u njihovom radu;
    - 2) preduzetim općim procedurama zaštite od zračenja i predostrožnostima;
    - 3) važnosti usklađenosti sa tehničkim, medicinskim i administrativnim zahtjevima;
    - 4) važnosti ranog saopštavanja trudnoće u vezi sa rizikom ekspozicije nerođenog djeteta;
    - 5) važnosti najave namjere dojenja u vezi sa rizikom ekspozicije dojenčeta nakon unosa radionuklida ili tjelesne kontaminacije.

- c) odgovarajuće obuke iz zaštite od zračenja i informativnih programa za izložene radnike;
  - d) garancijom da su svoji radnici subjekt odgovarajuće procjene ekspozicije putem radiološkog monitoringa radnog mjesta ili individualnog monitoringa, a u slučaju radnika kategorije A i subjekt zdravstvenog nadzora;
  - e) unošenja radioloških podataka iz individualnog monitoringa ekspozicije za svakog radnika kategorije A ili kategorije B u sistem podataka za individualni radiološki monitoring vanjskih radnika.
- (2) U cilju ispunjavanja obaveza iz stava (1) ovog člana, nosilac autorizacije mora zatražiti stručno mišljenje eksperta za zaštitu od zračenja u odgovarajućoj djelatnosti.

Član 8.

(Podaci o vanjskim radnicima)

- (1) Prije otpočinjanja aktivnosti kod nosioca autorizacije, poslodavac mora dostaviti nosiocu autorizacije potrebne podatke o vanjskim radnicima.
- (2) Poslodavac pribavlja podatke iz stava (1) ovog člana putem Državnog registra lica izloženih jonizirajućem zračenju podnošenjem odgovarajućeg pisanog zahtjeva Agenciji.
- (3) Podaci iz stava (1) ovog člana su:
- a) podaci o zaposlenju vanjskog radnika, koji moraju sadržavati:
    - 1) naziv, adresu i jedinstveni identifikacijski broj poslodavca;
    - 2) datum početka individualnog radiološkog monitoringa i, gdje je to moguće, datum završetka monitoringa;
    - 3) kategorizaciju radnika (A ili B).
  - b) podaci o zdravstvenom nadzoru vanjskog radnika, koji moraju sadržavati:
    - 1) medicinsku klasifikaciju radnika (sposoban, sposoban pod sljedećim uslovom /uslovima/ i preporukom);
    - 2) informaciju o restrikcijama u radu sa zračenjem;
    - 3) datum posljednjeg zdravstvenog pregleda;
    - 4) period važenja posljednjeg zdravstvenog pregleda.
  - c) podaci o individualnom monitoringu ekspozicije vanjskog radnika u periodu od pet posljednjih godina, uključujući tekuću godinu.
- (3) Nosilac autorizacije mora dostaviti poslodavcu sljedeće podatke u roku od 30 dana od dana kada se aktivnost završila:
- a) period provedene aktivnosti;
  - b) procjena efektivne doze koju je primio vanjski radnik za period provođenja aktivnosti;
  - c) u slučaju neuniformne ekspozicije, procjena ekvivalentnih doza za pojedine dijelove tijela; i
  - d) u slučaju unosa radionuklida, procjenu unosa ili očekivanu efektivnu dozu.

- (4) Poslodavac dostavlja podatke iz stava (3) tačka d) ovog člana Agenciji za Državni registar lica izloženih jonizirajućem zračenju u roku od sedam dana nakon dobijanja podataka od nosioca autorizacije.

Član 9.

(Odgovornost vanjskih radnika)

Vanjski radnici moraju dati svoj puni doprinos u zaštiti od zračenja koja im je osigurana sistemom radiološkog monitoringa, bez prejudiciranja odgovornosti nosioca autorizacije ili poslodavca.

Poglavlje II. Dokument o individualnom radiološkom monitoringu vanjskog radnika

Član 10.

(Namjena dokumenta o individualnom radiološkom monitoringu)

- (1) Dokument o individualnom radiološkom monitoringu vanjskog radnika predstavlja element sistema podataka za individualni monitoring vanjskih radnika.
- (2) Dokument iz stava (1) ovog člana izdaje se na zahtjev poslodavca samo za one vanjske radnike koji obavljaju poslove izvan Bosne i Hercegovine.
- (3) Dokument iz stava (1) ovog člana omogućava nosiocu autorizacije verifikaciju da je vanjski radnik bio subjekt zahtijevanog zdravstvenog nadzora i da doze koje je primio nisu prekoračile granice doza.
- (4) Dokument iz stava (1) ovog člana omogućava dostavljanje podataka o dozi zračenja koje je primio vanjski radnik za Državni registar lica izloženih jonizirajućem zračenju.

Član 11.

(Podnošenje zahtjeva)

- (1) Poslodavac mora podnijeti pisani zahtjev Agenciji za dobijanje dokumenta o individualnom radiološkom monitoringu za vanjske radnike prije nego što radnik počne raditi kod nosioca autorizacije čije je sjedište izvan Bosne i Hercegovine.
- (2) Poslodavac mora dostaviti Agenciji sljedeće podatke za vanjskog radnika:
  - a) o identitetu radnika, koji moraju sadržavati:
    - 1) prezime,
    - 2) ime,
    - 3) spol,
    - 4) datum rođenja,
    - 5) državljanstvo.
  - b) o zdravstvenom nadzoru radnika, koji moraju sadržavati:
    - 1) medicinsku klasifikaciju radnika (sposoban, sposoban pod sljedećim uslovom /uslovima/ i preporukom),
    - 2) informaciju o restrikcijama u radu sa zračenjem,
    - 3) datum posljednjeg zdravstvenog pregleda,

- 4) naziv autoriziranog tehničkog servisa za zdravstveni nadzor lica profesionalno izloženih jonizirajućem zračenju,
  - 5) period važenja posljednjeg zdravstvenog pregleda.
- c) o zaposlenju radnika, koji moraju sadržavati:
- 1) naziv, adresu, brojeve telefona i faksa, e-mail i jedinstveni identifikacijski broj poslodavca;
  - 2) datum početka individualnog radiološkog monitoringa i, gdje je to moguće, datum završetka monitoringa;
  - 3) kategorizaciju radnika (A ili B).
- d) rezultate individualnog radiološkog monitoringa radnika izloženog radnika, koji moraju sadržavati:
- 1) zvaničan upis doze (godina; efektivna doza u mSv, u slučaju neuniformne ekspozicije ekvivalentne doze u različitim dijelovima tijela u mSv i u slučaju unosa radionuklida, očekivana efektivna doza u mSv),
  - 2) naziv autoriziranog tehničkog servisa za individualni radiološki monitoring koji je izvršio očitavanje doza.
- e) ime i prezime lica odgovornog za zaštitu od zračenja kod nosioca autorizacije koje je ovlašteno da popuni odgovarajuće podatke u dokumentu o individualnom radiološkom monitoringu za vanjske radnike.

Član 12.

(Izdavanje dokumenta o individualnom radiološkom monitoringu)

- (1) Na osnovu dostavljenog zahtjeva, Agencija izdaje poslodavcu dokument o individualnom radiološkom monitoringu za vanjskog radnika popunjavanjem prve stranice dokumenta.
- (2) Vanjskom radniku se može izdati samo jedan originalni dokument o individualnom radiološkom monitoringu.
- (3) Dokument o individualnom radiološkom monitoringu ne smije koristiti drugo lice.
- (4) Vanjski radnik ne može početi rad kod nosioca autorizacije ukoliko ne posjeduje dokument o individualnom radiološkom monitoringu.
- (5) Sadržaj i izgled dokumenta o individualnom radiološkom monitoringu vanjskog radnika dat je u Aneksu koji je sastavni dio ovog pravilnika.

Član 13.

(Obaveze nosioca autorizacije)

- (1) Nakon što poslodavac dostavi dokument o individualnom radiološkom monitoringu vanjskog radnika, nosilac autorizacije mora:
  - a) upoznati se sa podacima o dozama navedenim u dokumentu i procijeniti da li radnik može obavljati posao; i

- b) kad radnik završi posao, popuniti drugu stranu dokumenta, upoznati radnika sa rezultatima mjerenja doza i vratiti dokument poslodavcu.
- (2) Dokument iz stava (1) ovog člana popunjava i potpisuje imenovano lice odgovorno za zaštitu od zračenja kod nosioca autorizacije.
- (3) Nosilac autorizacije dostavlja popunjen dokument iz stava (1) ovog člana poslodavcu u roku od sedam dana nakon izvršenog očitavanja individualnih doza.

Član 14.

(Obaveze poslodavca)

- (1) Poslodavac mora dostaviti popunjen dokument o individualnom radiološkom monitoringu u Agenciju u roku od 10 dana od dana kada je vanjski radnik završio rad kod nosioca autorizacije čije je sjedište izvan Bosne i Hercegovine.
- (2) U slučaju da radnik nije otpočeo rad u roku od 30 dana nakon izdavanja dokumenta o individualnom radiološkom monitoringu, poslodavac mora bez odlaganja dokument vratiti u Agenciju.
- (3) Dostavljeni podaci o primljenoj dozi vanjskog radnika dalje se vode u Državnom registru lica izloženih jonizirajućem zračenju.

Član 15.

(Taksa)

Agencija naplaćuje taksu za izdavanje dokumenta o individualnom radiološkom monitoringu, čiji je iznos utvrđen u skladu sa važećom odlukom Vijeća ministara BiH.

Član 16.

(Odgovornost)

Pravno lice koje ne postupa po odredbama ovog pravilnika bit će sankcionirano u skladu sa zakonima i propisima.

DIO TREĆI – PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 17.

(Usklađivanje poslovanja)

Nosilac autorizacije i poslodavac vanjskih radnika moraju uskladiti svoje poslovanje sa odredbama ovog pravilnika u roku od šest mjeseci od dana objavljivanja u „Službenom glasniku BiH“.

Član 18.

(Stupanje na snagu)

Ovaj pravilnik stupa na snagu u roku od osam dana nakon dana objavljivanja u „Službenom glasniku BiH“.

ANEKS: Dokument o individualnom radiološkom monitoringu vanjskog radnika**DRŽAVNA REGULATORNA AGENCIJA ZA RADIJACIJSKU
I NUKLEARNU SIGURNOST**

Sarajevo, Hamdije Čemerlića 2, Bosna i Hercegovina

Telefon: 00387 33 726 300

Faks: 00387 33 726 301

DOKUMENT O INDIVIDUALNOM RADIOLOŠKOM MONITORINGU VANJSKOG RADNIKA

Datum izdavanja:

Broj:

A. Popunjavanje Agencija:

1.	Podaci o vanjskom radniku								
1.1.	Prezime								
1.2.	Ime:								
1.3.	Ostala prezimena (djevojačko):								
1.4.	Spol: muški ☐ ženski ☐								
1.5.	Datum rođenja (godina, mjesec, dan):								
1.6.	Državljanstvo:								
1.7.	Jedinstveni identifikacijski broj (registar):								
2.	Zdravstveno stanje								
2.1.	Zaključak zdravstvenog pregleda: sposoban ☐ sposoban pod sljedećim uslovom (uslovima) i preporukom ☐								
2.2.	Naziv autoriziranog tehničkog servisa za zdravstveni nadzor lica profesionalno izloženih jonizirajućem zračenju:								
2.3.	Datum obavljanja zdravstvenog pregleda (godina, mjesec, dan):								
2.4.	Rok važenja posljednjeg zdravstvenog pregleda (godina, mjesec, dan):								
3.	Podaci o poslodavcu								
3.1.	Naziv:								
3.2.	Adresa:								
3.3.	Jedinstveni identifikacijski broj:								
3.4.	Telefon:								
3.5.	Fax:								
3.6.	E-mail:								
4.	Ekspozicije prije izdavanja dokumenta – Registrirane doze jonizirajućeg zračenja u posljednjih 5 (pet) godina								
Godina	4.1. Doze od vanjske ekspozicije (mSv)					4.2. Doze od unutrašnje ekspozicije (mSv)			4.3. Efektivna doza, E, (mSv)
	Hp(10)	Hp(0.07)	Hp(3)	Hp(0.07) Ekstremiteti	Hp(10) Neutroni	Očekivana doza E(50)	Radio-nuklid	Aktivnost radio-nuklida (Bq)	
Ukupno									

Direktor

M. P.

B. Ekspozicija nakon izdavanja dokumenta – Popunjavanje nosilac autorizacije za obavljanje djelatnosti sa izvorima jonizirajućeg zračenja izvan Bosne i Hercegovine koji angažira vanjskog radnika

5. Podaci o nosiocu autorizacije koji angažira vanjskog radnika									
5.1. Naziv:									
5.2. Adresa:									
5.3. Telefon:									
5.4. Fax:									
5.5. E-mail:									
6. Podaci o imenovanom licu odgovornom za zaštitu od zračenja									
6.1. Ime:									
6.2. Prezime:									
6.3. Telefon:									
6.4. Fax:									
6.5. E-mail:									
7. Podaci o dozama vanjskog radnika:									
7.1 Ime i prezime vanjskog radnika:									
7.2 Naziv autoriziranog tehničkog servisa za individualni monitoring lica profesionalno izloženih jonizirajućem zračenju:									
Godina	7.1. Doze od vanjske ekspozicije (mSv)					7.2. Doze od unutrašnje ekspozicije (mSv)			7.3. Efektivna doza, E, (mSv)
	Hp(10)	Hp(0.07)	Hp(3)	Hp(0.07) Ekstremiteti	Hp(10) Neutroni	Očekivana doza E(50)	Radio-nuklid	Aktivnost radionuklida (Bq)	
Ukupno									

Napomena: Ukoliko doza nije mjerena, ostavlja se prazno polje.

Lice odgovorno za zaštitu od zračenja koje je popunilo tražene podatke

Ime i prezime .....

Potpis .....

Direktor

.....

.....

(potpis)

M. P.